

Cerkveni Glasbenik

Glasilo Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z glasbeno prilogo vred 5 kron,
za cerkve ljubljanske škofije 4 krone, za dijake 3 krone.

Uredništvo in upravnništvo: Pred Škofijo št. 12, I. nadstr.

Zgodovinski razvoj slovenske cerkvene pesmi.

(Piše ravnatelj dr. Jos. Mantuani.)

(Dalje.)

Poleg Blaža Potočnika in Luke Dolinarja nastopa Gregor **Rihar** kot glasbeni plastik slovenskih cerkvenih pesmi, mož, ki je skorej 50 let vladal slovenski napev, že s silo svoje produktivnosti. Njegova z namnitejša dela so ta-le:

1. Vishe za druge bukvize svetih pesem. 1844.
2. Vishe za prve bukvize svetih pesem. 1845.
3. Vishe za svete pesmi (Potočnikove). 1847.
4. Napevi Slave Mariji (Potočnikove). 1850.
5. Venec 4glasnih slovenskih pesem. 1853.
6. Štiriglasni napevi od Matere Božje. 1854.
7. Štiriglasni napevi svetih pesem. 1855.
8. Napevi svetih pesem od sv. obhajila. 1859.
9. Štiriglasni napevi svetih pesem. 1864.
10. Napevi svetih pesem od Matere Božje. 1864.
11. Maše. (4 glasno). 1865.
12. Riharjevi napevi (zapuščina). 1865.
13. Napevi svetih pesem od Matere Božje. 1866.
14. Velika maša. 1868.
15. Napevi svetih pesem od Matere Božje in svetega obhajila. 1869.

Lepa in hvaležna bi bila naloga, zasledovati Riharjevo delo temeljito in primerjati posamezne izdaje, da se določi, koliko je v njih samoraslega in pristnega glede na invencijo, koliko je ljudskega, koliko se ponavlja, koliko je predelanega in uglajenega.

V eni vrsti ž njim deluje Matija Majar. Njegova „Cerkvena pesmarica, ali svete pesmi, ki jih pojo ilirski Slovenci na Štajerskim, Kranjskim, Koroškim, Goriškim in Benatskim“, izdana v Celovcu l. 1846. z napevi, je silno važen pojav. Že ideja sama je velepomembna, da je hotel zbrati cerkvene pesmi vseh ilirskih Slovencev. — Žal, da so napevi vse-skoz modernizirani in s takim spremljanjem opremljeni, da jih ni mogoče rabiti, niti praktično, niti znanstveno.

Druga prikazen je spet Leopold Cvek kot skladatelj: muzikant, čegar individualnost je utopljena v duhu Riharjevega časa. Večja, za njegovo osebo pomembnejša dela so: „Svete pesmi“. V Ljubljani, 1851. — „Šestdeset pesem z napevi za cerkev, šolo in kratek čas“. V Celovcu, 1854. — „12 cerkvenih pesem“. V Ljubljani, 1872. „Pet božičnih pesem“. V Ljubljani, 1878. — (Simonič, str. 67.)

Zboljšanje jezika pomenijo Janeza Volčiča pesmi, ki so doživele kot „Svete pesmi“ štiri izdaje (1851, 1857, 1862, 1874).

A dobra besedila niso veliko pomogla, dokler so jih ovijali z nepriemernimi, poskočnimi napevi. To se je sicer boljšalo, a počasi. Glasbeniki niso dohitevali pesnikov. Med zadnjimi, ki so ohromeli na potu za pesniki, sta bila Gašper in Kamilo Mašek, glasbenika, ki sta imela ob sebi dobre ideje, ki so pa morale utoniti v tedajšnjih odnošajih.

Gašper Mašek je uglasboval vse povprek: valčke, opere, operete in cerkvene popeve. Komponiral je osem maš, vkolikor vemo; med njimi dve (ena v C, druga v D) po tedajšnjih pojmi v resnem slogu; dalje dve „pastoralni“ (v G in v A), tri maše za umrle (Requiem v D, v G in v A) in eno slovensko „Veliki Bog nas reve glej“. Razen tega več menjajočih se tekstov pri sv. maši, Tantum ergo (3) in drugega več. Vse te skladbe so nastale pred l. 1854. Kajti tega leta jih je ponujal na prodaj.

Kamilo Mašek je za nas potomce zato posebno zanimiv, ker je imel pred očmi načrt za nekako reformo cerkvene glasbe, ker je moral čutiti, da ni v cerkvi vse v redu gledé na sveto glasbo. Začel je izdajati mesečnik „Cäcilia“ — v nemškem jeziku, sevé. Kaj da je nameraval, to nam pové obširni naslov: „Monatshefte für Landorganisten, Schullehrer und Beförderer der Tonkunst auf dem Lande. Herausgegeben mit besonderer Berücksichtigung derjenigen Landpfarren, in welchen die slovenische Sprache die herrschende ist“. Izhajala je pa ta „Cecilijska“ samo 2 leti: od avgusta 1857, pa do junija (?) 1859. Prvi zvezek ima 16, drugi samo 6 sešitkov. — Isti mož je tudi izdal l. 1859. metodično pesmarico „Deutsch-slovenische Kinder-Gesangschule für Normal- und Trivialschulen“ in je uglasbil mnogo pesmi za Fleišmanovo „Slovensko Grlico“. Bil je torej na tem, da najde pot iz goščave v idealno prostost. A predno se mu je posrečilo postaviti na boljša tla, vzela ga je smrt.

Med pospešitelji slovenske cerkvene pesmi ne smemo pozabiti tudi Andreja Praprotnika, ki je sicer milo zdihujoče in sentimentalne pesmice koval, a je bil veren in je vendar s tem vzdrževal načelnost slovenske besede.

Drugi sotrudniki so bili: Lovrenc Herg, nabiratelj in izdajatelj svetih pesmi. Njegov „Venec pobožnih molitev in opravil“, kateremu je bil priložen „Venec cerkvenih pesem“ obsegajoč 130 popevov, je doživel sedem izdaj (1859, 1867, 1873 (?), 1882, 1886, 1889, 1898.)

Dalje: Luka Jeran, pesnik in prirejevalec, Andrej Vavken, glasbenik prehodne dobe, vkoreninjen v Majarstvu in Riharstvu. (Dalje prih.)

Cerkveno ljudsko petje in petje v šoli.

(Konec.)

Po tem, kar sem dosedaj povedal, bo vsakdo sodil, da pripadam stranki, ki je nasprotna ljudskemu petju. Take stranke pa pri nas ni. Že prej sem omenil, da se tudi „Cerkveni Glasbenik“ zavzema za upeljavo ljudskega petja. Vsi smo zato, samo en razložek je med nami. Tisti, ki mislijo, da so pravi zagovorniki ljudskega petja, pravijo: „Nazaj k ljudskemu petju!“ Mi bomo pa rekli: „Naprej k ljudskemu petju!“

Kam nazaj! Morebiti v tiste čase, ko je med mašo star šomašter razbijal po orglah in basiral mogoče trem ženskam in je pri petih litanijah kak fant malo zabrenčal pod korom. Ne, tega ne misli nihče, mi prav dobro vemo, da tisti „nazaj“ pomeni: Stare pesmi nam dajte nazaj! S silo jih nihče ne jemlje; saj se vendar naši najbolj cecilijanski skladatelji (Foeršter, Kimovec) pečajo z Riharjem in dajejo njegovim pesmim lepšo obliko, kakršne jim on dati ni mogel. In pri tihi maši se še skoro povsod včasih oglasi kaka stara pesem, pri petih litanijah se pa sploh drugače ne pojo. Da bi se pa pri nas še kdaj pri maši izključno sami stari napravi prepevali, če bi bilo prav ljudstvo pripravljeno sodelovati, tega ne verjamem. Preveč bi bilo treba iti nazaj.

Sicer se pa moti, kdor misli, da bi bilo potem vse doseženo, če bi ljudje skupno prepevali pri maši. Če na kaki božji poti ljudje navdušeno prepevajo nabožne pesmi, ne smemo te navdušenosti kar kratko pripisovati skupnemu petju. Mogoče pa zato pojo, ker so navdušeni. Kdor je bil že v cerkvi, kjer je od nekdanj vpeljano skupno petje, bo videl, da ostanejo ljudje hladni in niti sodelujejo ne. Prepevajo navadno samo dekleta in te imajo med seboj ravno tako spletke in prepire, kakor pevke, ki hodijo pet na kor. Kdo bi se pa ne naveličal pesmi, če je še tako lepa, če jo pa poje ali sliši nedeljo za nedeljo, leto za letom. Tako je na Štajerskem, veliko slabše pa je na Hrvaškem, kjer sem imel tudi že priliko poslušati. Najprej se je zadril od orgel „školnik“ in zapel prvi verz. Na ta način je menda množici „na znanje dal“, katero pesem misli. Potem pa je bilo čuti po cerkvi le nekako mrmranje in vzdihovanje, le tupatam se je oglasil vmes kak jokajoč ženski glas.

Takega ljudskega petja mi ne maramo! Poleg vseh slabosti ima še eno, ki se mi zdi posebno važna. Je namreč, kar vem tudi iz lastne skušnje, strašanska coklja za vsak napredek. Vedno bi eno trobile te pevke. Le kaka taka jim še ugaja, če jo je katera pobrala na kaki božji poti. In organist je brez moči nasproti njim. Igraj to, kar pevke hočejo, ali pa še poj sam! Kratko in malo te puste na cedilu.

Sedaj je pa gotovo že marsikdo radoveden, kako si predstavljam ljudsko petje, ker sem do sedaj res skušal vse ovreči, kar spada k temu predmetu. Povem na kratko: Lepo ljudsko petje bo mogoče gojiti tedaj, ko bo imel vsak vernik pred seboj **pesmarico** in bo pel po notah. Ali ni to malo drzna misel? Samo na prvi pogled.

Pred 50 leti bi bilo nemogoče vpeljati skupno molitev iz molitvenih knjig, — danes je to igrača. Petje po notah v velikem zboru pa se bo dalo lažje in prej doseči, kakor čitanje. Saj uči izkušnja. Navadno kmetsko dekle, ki ni imelo pojma o notah, se v enem letu privadi nanje toliko, da so ji pri petju velika opora in lahko pesem zapoje na prvi pogled. In to vkljub temu, da ji ni nihče razlagal teorije. Kar samo po sebi pride. Sicer pa damo ljudem v tem oziru lahko tudi mnogo pouka.

To je sicer delo mogoče par desetletij, zato je težko izdelati kar kak „podrobni učni načrt“ in tu podam le nekaj praktičnih misli.

Kakor povsod, je treba tudi tukaj začeti pri otrocih. Prvo nalogo bo morala prevzeti šola. Neposredno bomo sicer pri nas na Kranjskem malo pomagali k skupnemu petju v cerkvi. Na Štajerskem, kjer so vpeljane tedenske maše za šolske otroke, je v tem oziru bolje, ker že otroci pojejo skupno mašne pesmi. S tem pa nikakor ne mislim izraziti želje po tedenskih mašah, to moram posebej poudariti, sicer prinese v par dneh ta ali oni časopis notico, da je litijska podružnica „S. Z.“ vsprejela resolucijo, naj se po vseh šolah vpeljejo šolarske maše. Pač pa store v tem oziru marsikaj lahko „Marijini vrtci“ in marljive voditeljice pridno goje nabožno petje z otroci.

Veliko pa lahko pomoremo posredno: s poučevanjem petja po notah. Kdor je imel že v rokah Druzovičeve pesmarice, se mu ta naloga ne bo zdela posebno težka, dasi se zdi na prvi pogled.

Tudi o tem se mi ne zdi potrebno veliko govoriti, ker nam je v „Slov. učit.“ obljubljen predavanje gđc. koleginje iz Ljubljane. (Mogoče pa še kdaj pozneje!) Da je popevanje nabožnih pesmi v šoli hvaležna naloga, veste iz lastne izkušnje, ker jih otroci najraje pojo.

Seveda, od šole započeto delo bi se moralo nadaljevati in izpopolnjevati. V tem oziru bi lahko veliko storile naše mladinske organizacije. In po nekaterih krajih tudi res mnogo store že sedaj. Imajo dobre pevske zборе in M. D. lepo prepevajo pri svojih shodih in molitvenih urah. Treba je mladino le še vspodbujati, da se naj le pogumno oglasi, kadar iz kora zadoni znana pesem. Zakaj bi ne pomagali, če znajo. Otresejo naj se tiste napačne sramežljivosti!

In sedaj še besedo organistom! Težko je ustreči ljudem s petjem. Ob praznikih navadno pojemo latinsko, ljudje bi pa radi kako domačo, ki, kakor pravi „Bogoljub“, točno izraža dotični praznik. Vspodbudimo ljudi, naj jo zapojó; saj imajo pred mašo dovolj časa, in tudi mi jim pomagajmo, če imamo priliko; toda navadno je takrat največ dela. Pri petju ljudi nikdar ne ovirati, temveč kjer mogoče podpirati. Pri petih litanijah izbirajmo take pesmi, da lahko sodelujejo vsi, ki imajo kaj pevske žile. Kaj pa pri tihih mašah, ali naj tudi tukaj sodelujejo ljudje po cerkvi? Za enkrat ne, vsaj redno ne! Včasih se jim že lahko da kako pesem za izpremembro, ki naj jo pojo. Sicer pa izbirajmo pri tihih mašah pesmi, ki so zmožne izbrusiti okus našega ljudstva. Tu je najlepša prilika za to. Za ljudsko petje bo treba tudi pomagachev. Najboljša opora pa bodo brez

dvoma pevci, ki bodo peli na koru. Zato pa veliko pevcev na kor! Ti se bodo pozneje kot „šarži“ pomešali med ljudi v cerkvi in jih podpirali pri petju.

Bolj malo praktičnih misli sem povedal, vendar mislim, če bi se te povsod vpoštevale, bi prišli v par letih daleč naprej. In v kratkem bi imeli po cerkvah ljudsko petje, ki bi ne oviralo napredka, temveč ga pospeševalo. Ljudstvo, ki bo pelo po notah, bo šlo v glasbi s časom naprej. Preprosti ljudje, ki čitajo povesti, hitro najdejo, da se znajo novejši pisatelji lepše izraziti, kakor se je n. pr. Jurčič. In pred 20 leti je bil Jurčič še med prvimi slovenskimi pisatelji. Rihar je star par desetletij več, nego Jurčič in vendar ga hočejo imeti celo nekateri izobraženi ljudje še vedno kot prvega našega skladatelja, dasi ga je prekosil že marsikdo.

Torej na delo! Če bo šlo naprej v tem smislu, bo tudi v prihodnje še marsikdo v tujini pohvalil slovensko petje, po naših društvenih dvoranih, doma, na polju in povsod se bo glasilo lepo petje, v nedeljo pa pri službi božji bo lahko iz stotin grl donela slovesna pesem v slavo božjo!

Cerkvenoglasbena komisija za ljubljansko škofijo.

V cerkvenoglasbeni komisiji so sledeči p. n. gg.:

Mihael Arko, dekan v Idriji;

Franc Bernik, župnik v Domžalah;

Franc Ferjančič, sem. nam. vodja in učitelj orglarske šole v Ljubljani;

Franc Gerbič, ravnatelj šole „Glasbene Matice“ v Ljubljani;

Vojteh Hybašek, učitelj petja in glasbe v knez. škof. zavodu v Št. Vidu nad Ljubljano;

dr. Franc Kimovec, stud. mus. na Dunaju;

dr. Josip Mantuani, ravnatelj dež. muzeja v Ljubljani;

Stanko Premrl, vodja stolnega kora in orglarske šole v Ljubljani;

P. Hugolin Sattner, konzistorialni svétnik, župnik, predsednik Cecilijinega društva v Ljubljani;

P. Bernard Widmann, opat v Zatičini;

Franc Zabret, kaplan na Vrhniki.

Škofijski nadzorniki organistov v ljubljanski škofiji.

1. Za ljubljansko mesto: Vsi v Ljubljani stanujoči člani cerkvenoglasbene komisije;
2. za ljubljansko okoličansko dekanijo: P. H. Sattner in dr. Josip Mantuani, člana cerkvenoglasbene komisije;
3. za cirkniško dekanijo: ravnatelj Fr. Gerbič, član cerkvenoglasbene komisije in Jos. Juvanec, dekan v Cirknici;
4. za kočevsko dekanijo: opat P. B. Widmann, član cerkvenoglasbene komisije;

5. za idrijsko dekanijo: dekan Mih. Arko, član cerkvenoglasbene komisije;
6. za kamniško dekanijo: župnik Fr. Bernik, član cerkvenoglasbene komisije;
7. za kranjsko dekanijo: Vojteh Hybašek, član cerkvenoglasbene komisije;
8. za leskovško dekanijo: Anton Lesjak, župnik in duh. svetnik v Št. Jerneju;
9. za litijsko dekanijo: Gothard Rott, župnik in duh. svetnik v Zagorju ob Savi;
10. za loško dekanijo: Val. Marčič, župnik v Železnikih (za selško dolino) in Josip Logar, župnik v Žirih (za poljansko dolino);
11. za moravško dekanijo: Franc Ferjančič, član cerkvenoglasbene komisije in Jan. Rihtaršič, župnik pri sv. Heleni;
12. za novomeško dekanijo: Martin Nemanič, župnik v Brusnicah;
13. za postojnsko „ Bernard Pirnat, organist v Št. Petru na Krasu;
14. za radoljsko dekanijo: dr. Fr. Kimovec, član cerkvenoglasbene komisije (za Bled-Dolino) in Anton Golf, župnik v Boh. Srednji vasi (za Bohinj);
15. za ribniško dekanijo: Jan. Jereb, župnik v Škocijanu pri Turjaku, in Jos. Sicherl, organist v Ribnici;
16. za semiško dekanijo: Alojzij Mihelčič, organist v Metliki;
17. za šmarsko „ opat B. Widmann, član cerkvenoglasbene komisije;
18. za trebanjsko dekanijo: Tom. Rožnik, župnik v Dobrničah;
19. za trnovsko „ Bernard Pirnat, organist v Št. Petru na Krasu;
20. za vipavsko dekanijo: Alojzij Kralj, župni upravitelj na Gočah;
21. za vrhniško „ Stanko Premrl, član cerkvenoglasbene komisije in Ivan Mihelčič, župnik v Zaplani;
22. za žužemberško dekanijo: Tomaž Rožnik, župnik v Dobrničah.

Sestanek ljubljanske škofijske cerkvenoglasbene komisije in škofijskih organistovskih nadzornikov.

Sestanek se je vršil o priliki katoliškega shoda v Ljubljani v ponedeljek 25. avgusta v knezoškofijski knjižnici. Udeležili so se ga skoro vsi člani komisije in večina nadzornikov. Kot gostje so bili navzočni prevzvišeni gosp. dr. Andrej Karlin, škof tržaški, ki je vse udeležence prav iskreno pozdravil, izrazil veselje nad čilim cerkvenoglasbenim delom v ljubljanski škofiji in poudarjal velik pomen cerkvene glasbe; preč. g. Janko Barle, nadbiskupijski tajnik iz Zagreba in preč. gg. duh. svetnika Mervec in Sajc.

Predsedoval je predsednik Cec. društva za ljubljansko škofijo P. Hug. Sattner, ki je pozdravil vse udeležence in pojasnil vzrok sestanka: pogo-

voriti se o nalogah cerkvenoglasbene komisije in organistovskih nadzornikov.

Cerkvenoglasbeno komisijo zahteva za vsako škofijo Motu proprio Pija X., za našo škofijo še posebej druga ljubljanska škofijska sinoda. Majhna, iz nekaterih v sinodi imenovanih glasbenikov obstoječa komisija je v naši škofiji že zadnja leta prav pridno vršila svojo nalogo. Vendar se je zdelo potrebno, komisijo še nekoliko pomnožiti in izpopolniti. V ta namen je Cec. društvo določilo več glasbeno izobraženih gospodov duhovnikov in laikov ter jih predložilo prevzv. g. knezoškofu v potrdilo. Stvar je danes rešena, gotova in zrela.

Gosp. Premrl prebere listo članov komisije, ki jo vsi gg. zborovalci z zadovoljstvom vzamejo na znanje.

Gosp. predsednik Sattner nadaljuje: Tudi ideja škofijskih organistovskih nadzornikov, ki že nekaj let sem živi med nami, je tako važna in velepomembna, da smo se tudi nje lotili in izbrali po celi škofiji za vsako dekanijo enega ali dva nadzornika organistov. Tudi nadzornike, predložene od Cec. društva, je gosp. knezoškof imenoval in potrdil.

Po teh uvodnih besedah omenja gosp. predsednik, da je „C. Glasb.“ l. 1911. v 10. in 11. štv. prinesel izvrsten članek „Inspekcija organistov“ iz peresa g. dr. Kimoveca, ki se ga hoče tudi on ob tej priliki poslužiti in obrazložiti gg. zborovalcem glavne v omenjenem članku zapopadene misli glede potrebe in koristi inspekcije organistov kakor tudi načrt delovanja organistovskih nadzornikov.

Inspekcija organistov oz. cerkvene glasbe, — ki je javna last cele župnije —, je nujno potrebna, če hočemo 1. v cerkveni glasbi resnično napredovati in 2. da naše Cecilijino, po preosnovi in izboljšanju cerkvene glasbe stremeče gibanje ne odreveni in ne zamrje. Nadzorstva so povsodi, zakaj bi ga ravno v cerkveni glasbi ne imeli! Res, da mora že vsak župnik po svojem poklicu nadzirati organista glede izpolnjevanja njegovih verskih in stanovskih dolžnosti; a za pravo strokovno nadzorstvo treba posebnih glasbeno izobraženih mož. Nadzorstvo ne bo prineslo nikake škode, pač pa bo v korist cerkveni glasbi kot taki in organistom samim.

Inspekcija sama bi se vršila tako, da organist predloži nadzorniku 1. zapisnik skladb, ki jih ima cerkveni kor sploh, 2. zapisnik vseh cerkvenoglasbenih izvajanj, recimo tednik, v katerem je po vrsti natančno zabilježeno, kaj se je v dotični cerkvi med letom izvajalo, 3. zapisnik vseh skladb, ki jih pevec znajo. Ob tej priliki bi se pregledalo tudi stanje orgel.

Nadzornik naj bi prišel semtertje med letom v župnijo in poslušal — najbolje incognito —, kako se na koru poje in orgla. Udeležil naj bi se po možnosti tudi kake pevske vaje.

O tej važni zadevi se je potem vršila zelo živahna debata. Gospod svetnik Sajé govori o raznih nedostatkih po naših cerkvenih korih in utemeljuje potrebo nadzorovanja cerkvene glasbe. Gosp. župnik Marčič vpraša,

komu in kolikokrat naj nadzorniki poročajo? Sklene se, da enkrat na leto in sicer ordinariatu. G. dekan Arko svetuje, naj bi nadzorniki hodili nadzorovat skup z gg. dekani ob času dekanijških vizitacij. Dr. Kimovec priporoča poseben formular, ki naj bi se uporabljal pri nadzorovanju. G. organist Mihelčič pravi, da se dobi taka knjiga pri Böhmu. Oba nasveta se s hvaležnostjo vzameta na znanje. Glede tega, ali naj nadzornik opozori na event. nedostatke dotičnega organista oz. župnika ali naj samo poroča na kompetentno višje mesto, se izreče večina za to, naj nadzorniki opozarjajo na napake kar na licu mesta, seveda na lep in dostojen način. Dr. Mantuani priporoča, naj si nadzorniki napravljajo privatne beležke o tem, kar so zapazili pri svojih nadzorovanjih, ker bo iz nadzorovanja o več prilikah lažje vstvariti si pošteno in pravično sodbo o kakem koru, nego bi to iz enega samega nadzorovanja bilo mogoče. Gosp. Premrl povdarja važnost zapisnika skladb, ki jih je zbor izvajal tekom leta ob nedeljah in praznikih, ker bo iz tega zapisnika precej lahko mogoče dobiti sliko o pridnosti in zmožnosti kakenga organista in njegovega zbora. Gosp. župnik Logar omenja, da je pričakovati neuspeh od strani duhovnikov in treba zato nadzornikom izposlovati moči in oblasti od ordinariata. Dr. Kimovec opozarja na željo sv. Očeta, naj se v cerkvi za zunanji lišp manj da, pa več za cerkveno glasbo, in naj ordinariat določi neko svoto, ki bi jo cerkve morale vsako leto prispevati za potrebe dotičnega kora (muzikalije, pevce itd.) Gospod predsednik Sattner priporoča, naj bi tudi gg. dekani ob vizitacijah pogledali v zapisnike cerkvene glasbe. Izrekla se je tudi želja, naj bi se pri konferencah duhovnikov razpravljalo več o cerkveni glasbi. Glede dobave pevcev za cerkev omenja g. organist Mihelčič, da deklške družbe v mnogih krajih rade pojo zastonj; iz njih je treba pevk iskati, pa tudi sicer s prižnice vabiti pevce za kor. Sploh je skrbeti za cerkveno-pevski naraščaj. Tudi gg. učitelje, zlasti one, ki so v „Slomškovi zvezi“, treba pridobivati, da kaj več store za cerkveno glasbo. In končno: naj se v izobraževalnih društvih ne goji le narodno, temveč tudi cerkveno petje! In sploh treba paziti, da vsled naših društev ne bo trpela cerkvena glasba!

Gospod predsednik Sattner se zahvali za vse lepe in upoštevanja vredne misli in nasvete, ki so jih povedali razni gospodje. Zlasti pa moramo biti hvaležni našemu knezoškofijskemu ordinariatu, ki se toliko trudi za izboljšanje cerkvene glasbe v naši škofiji.

Radi pičlo odmerjenega časa, ki je bil gg. zborovalcem na razpolago, se posebne tozadevne resolucije niso stavile, pač pa se bo o vseh prej omenjenih točkah v bližnjem času pečala cerkvenoglasbena komisija sama.

Občni zbor podpornega društva organistov in pevovodij s sedežem v Ljubljani.

Podporno društvo organistov in pevovodij s sedežem v Ljubljani je imelo svoj letošnji občni zbor 26. avgusta v Alojzijevišču. Na sporedu so bile sledeče točke: Poročilo predsednika, poročilo blagajnika, razgovor o važnih društvenih zadevah in volitev nekaterih članov odbora.

Predsednik gosp. Premrl otvori občni zbor, pozdravi navzočne člane in goste, med njimi še posebej preč. gg.: duh. svétnika Sajéta in župnika Zbašnika. Omenja, da sta občni zbor pismenim potom pozdravila organista g. Rus in g. Kos, želeča mu obilo božjega blagoslova. Potem poroča o razvijanju društva v zadnjih dveh letih. Nov. l. 1911. izvoljen odbor si je stavil nalogo, društvo zopet poživiti in mu pridobiti čim več rednih in podpornih članov. V ta namen so se izvolili za razne dekanije dekanjski zaupniki, ki naj bi pobirali od udov mesečne prispevke in agitirali za društvo. Seveda tudi z zaupniki ni šlo tako lahko, kot smo mislili. Kajti v nekaterih dekanijah nismo niti mogli dobiti kakega zaupnika, zopet drugi so zaupništvo sicer sprejeli, a malo delali, nekaj jih je bilo pa prav pridnih in delavnih, ter so pridobili društvu več novih članov. Vendar pravega, splošnega zanimanja za naše društvo in to bodisi od strani organistov kakor tudi od strani duhovnikov smo dosedaj vendarle še zelo pogrešali. Kar se tiče prispevanja v društveno blagajno z mesečnimi doneski po 1 K, kot je določil občni zbor l. 1911., se je več nego polovica društvenih članov za ta ukrep brigala ravno toliko kot za predlanski sneg. Na podlagi sklepa odbora in zaupnikov z dne 9. aprila 1913, — naj se zaostali mesečni prispevki od članov iztirjajo in tekom enega meseca poravnajo, vsakega pa, ki bi te dolžnosti ne izpolnil, naj se iz društva izključi, — je faktično iz društva izključenih več nego polovica bivših članov, ker tirjanih dolgov niso poravnali. Predsednik obžaluje, da kljub svoji najboljši volji in mnogemu trudu ni mogel doseči kakih uspehov; zato se zahvali za svojčas podeljeno mu predsedniško mesto ter izjavi, da je pri takih razmerah prisiljen kot predsednik odstopiti, hoče pa, če bo društvo sploh še obstojalo, kot navaden član društvu po možnosti pomagati kakor tudi organistom sploh. Prosi, da vzame občni zbor njegov odstop na znanje in voli novega predsednika, oz. se izreče o tem, kaj naj počnemo z društvom.

Gosp. svétnik Sajé tudi obžaluje, da je med organisti tako malo zanimanja za društvo. Povdarja, naj organisti sami kaj zase store, potem jim bodo tudi duhovniki radi pomagali. Tudi izobražujejo naj se! Naj radi delajo v društvih in bodo spoštovani. Društva nikar ne razpustite! Bila bi sramota.

Gosp. Mihelčič povdarja istotako: Ne narazen, ampak skup! Omenja težavo, ki jo provzroča v društvu denarno vprašanje. V tem oziru bo treba na vsak način dosedanje pravilo izpremeniti. Obenem prosi gospoda Premrla, naj ostane še za naprej društveni predsednik.

Gospod Premrl se izpočetka brani; a ker noče predsedništva sprejeti noben drug član, izjavi, da ostane in hoče še eno leto poizkusiti. Nato se je vršila volitev še nekaterih drugih članov odbora in je sedanji odbor sledeč:

Predsednik: Stanko Premrl, vodja stolnega zbora v Ljubljani.

Podpredsednik: Alojzij Mihelčič, organist v Metliki.

Tajnik: Ivan Zdešar, organist pri sv. Petru v Ljubljani.

Tajnika namestnik: Franc Zabavnik, organist na Ign.

Blagajničarka: Ana Lavrič, organistinja v Trnovem (Ljubljana).

Odborniki: Leopold Gostič, organist na Homeu,
 Josip Heybal, organist v Kamniku,
 Pavel Jerman, organist v Št. Vidu pri Zatičini,
 Peter Lipar, organist v Mengšu,
 Josip Sicherl, organist v Ribnici,
 Josip Zupan, organist v Kresnicah.

Namestniki odbor.: Ivan Cvek, organist v Štangi,
 Vinko Jovan, organist na Dóbrovi,
 Leopold Zupin, organist v Zagorju ob Savi.

Dosedanji blagajnik g. Hafner poroča o stanju blagajne. Društveno imetje znaša 493 K ne vštevši obresti. Računi so se pregledali in odobrili.

Glede nadaljnega plačevanja prispevkov sklene občni zbor, da bodi za redne člane letni prispevek 5 K, katero svoto mora član plačati, naj vstopi v društvo med letom kadarkoli. Podporni ud pa postane vsakdo, ki plača društvu na leto vsaj 2 K. Občni zbor sklene poslati prošnje za pristop v društvo vsem gg. duhovnikom ljubljanske škofije.

Gosp. Jerman priporoča dekanijske sestanke, ker na takih sestankih bo najlažje mogoče organiste med seboj seznanjati, jim vzbujati stanovsko zavest, jih pridobivati za društvo in tako naše društvo poživiti. Sklene se sigurno še letos pričeti s takimi sestanki.

K sklepu povdarja g. predsednik, da bo le z združenimi močmi mogoče društvo ohraniti pri življenju in ga še bolj okrepiti. Zato poziva ves odbor in vse člane brez izjeme, na resno delo za prosep društva.

Dodatek. Vse one dosedanje gg. društvene članë, ki so bili radi neplačanih prispevkov iz društva izključeni, pa bi radi nazaj v društvo pristopili, opozarjamo, naj svoj pristop znova javijo sedanjemu društvenemu tajniku gosp. Iv. Zdešarju, organistu pri sv. Petru v Ljubljani. Celoletni prispevki po 5 K pa naj se za l. 1913 do konca decembra pošljejo sedanji društveni blagajničarki, gospe Ani Lavrič, organistinji v Ljubljani, Gosposka ulica, 17.

Cerkvena glasba o priliki slov. hrv. katoliškega shoda v Ljubljani.

Nedelja, 24. avgusta. — Pri sv. maši na Kongresnem trgu pred uršulinsko cerkvijo, kjer se je ustavil slovesni sprevod, broječ do dvajset tisoč udeležencev, je igrala godba „Slov. Filharmonije“ na pihala M. Haydnovo „Pred Bogom“. Po sv. maši pa, ko se je izvršila na slovesen način posvetitev Brezmadežni, je močan pevski zbor raznih ljubljanskih in drugih cerkvenih pevcev in pevk z ostalo okrog stoječo ljudsko množico vred zapel P. Ang. Hribarjevo „Ti, o Marija“. Popoldne ob treh so imele Marijine družbe v stolnici slovesen shod, in so se po končanem govoru pele lavretanske litanije z raznimi ljudstvu znanimi in priljubljenimi odpevanji.

Ponedeljek, 25. avgusta. — Pri slovesni pontifikalni sv. maši v stolnici se je izvajala M. Brosigova Missa IV in F, Premrlov gradual „Justus ut palma“, Rud. Wagnerjev „Jubilate“ in po sv. maši Modlmayrova himna „Cerkev Kristusova“.

Torek, 26. avgusta. — Pri slovesni pontifikalni sv. maši v stolnici se je izvajala V. Gollerjeva Missa „Loreta“, Ant. Foersterjev gradual „Gloria et honore“, Müllerjev „O Deus, ego amo te“ in po sv. maši dr. Fr. Kimovčeva „Hvalnica“.

Sreda, 27. avgusta. — Pri slovesni pontifikalni sv. maši za ranjke udeležence prejšnjih katoliških shodov se je izvajal Jos. Gruberjev Requiem v C-molu.

Orgle na Dobrovi.

Nisem se zlepa vrnil s kolavdacije orgel s tako zadovoljnostjo, kakor z Dobrove. Z menoj sta bila tudi gospoda dr. Kimovec in St. Premrl. Gospod Milavec je postavil orgle op. 32. za silo že meseca julija, ko je presvetli g. knez in škof dr. A. B. Jeglič s svojimi sošolci ondi obhajal 40 letnico mašništva. Za silo pravim, ker je gospod Milavec šele koncem januarja sklenil pogodbo, a obenem delal tudi za Kamnik. Sedaj je končal, kar je še ostalo, in reči se sme, da so orgle popolnoma uspele, tako v tehniki kakor v intonaciji. Dispozicija slove:

1. Manual:

1. Principal 8',
2. Bordun 8',
3. Gamba 8',
4. Rog 8',
5. Ljubka flavta 8',
6. Kvintaten 8',
7. Cevna flavta 4',
8. Oktava 4',
9. Mikstura $2\frac{2}{3}'$.

2. Manual:

10. Vijolinski principal 8',
11. Bordunček 8',
12. Salicional 8',
13. Eolina 8',
14. Vox coelestis 8',
15. Flauto trav. 4'.

Pedal:

16. Violon 16',
17. Subbas 16',
18. Burdon 16', kombiniran,
19. Čelo 8', kombiniran.

K temu se prištejejo navadne zveze, 4 zbiralniki in crescendo. — Omara je stara, na novo pleskana in pozlačena, dela jako prijeten vtis.

Piščali odgovarjajo jako hitro in ni nobene zamude več. Gamba je zelo rezoča, nikakor ne nadležna, rog krasen, kvintaten nazalen, salicional silno prijeten, vox coel. nekoliko preveč tresoča; violon reže, da je veselje, mikstura je sicer bliščeča, vendar ne kričeča, superoktava ji da še večji blesk. Kombinacije se dadó napraviti naravnost čarobne. Naj bi le vsak organist študiral svoje orgle in prepričal se bo, da so v njih skriti zakladi, ki jih je treba dvigniti.

Orgle so zelo po ceni, kajti pri 17 registrih stanejo samo 6.500 K.

Na tem delu smem čestitati g. župniku in mojstru Milavcu.

V Ljubljani, dne 2. septembra 1913.

P. H. Sattner.

Oglasnik.

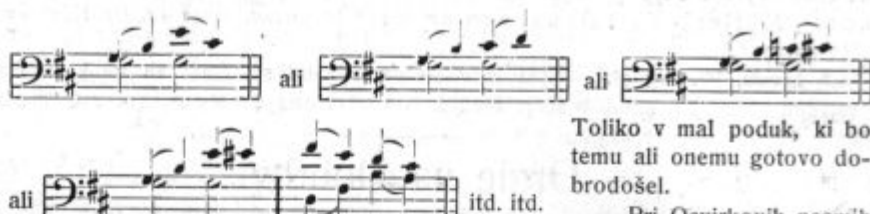
Ivan Ocvirk: **Deset napevov k blagoslovu.** Za mešani zbor. Drugi natis. 1913 Samozaložba. Natisnila Kat. tiskarna. Prodaja Kat. Bukvarna v Ljubljani. Part. K 1'20, glasovi à 30 vin.

Ocvirkove blagoslovne pesmi so vseskozi lahke, gibljejo se v zmernem obsegu glasov in preprostih harmonijah, nudijo dostojno cerkveno melodijo in pravilen, gladek stavek. Edino pri zadnji, 10. pesmi se spodtaknemo enkrat ob nekake vsoporedne kvinte med četrtim in tretjim taktom, od konca nazaj šteto, in sicer med tenorom in sopranom:

Ne omenjam tega, kot da bi za svoj posel smatral, „loviti“ kvinte, ker ena ali druga če tudi napačna kvinta ali oktava pri drugače dobri, v svoji notranjosti zdravi in gorko občuteni skladbi niti v poštev ne pride. Vendar omenjam dotični vsoporedni, po mojem okusu slabo glaseči se kvinti radi tega, da podam nekaj vzgledov, kako je mogoče z eno, dvema

potezami stvar izboljšati. Tenor bi k sopranu in altu, oziroma še basu lahko kontrapunktiral na sledeče načine:

Toliko v mal poduk, ki bo temu ali onemu gotovo dobrodošel.

Pri Ocvirkovih pesmih obžalujem le, da nimajo škofijskega odobrenja, kot bi se spodobilo in kar tudi odločno zahtevamo od vseh cerkvenih skladb, ki pridejo pri nas na trg in se potem v naših cerkvah izvajajo.

Vendar, ker so te pesmi brez izjeme dobre in zelo porabne, jih rad priporočam.

S. P.

Zbirka „Slava presv. Evharistiji“.

Zbirka, ki jo mnogi prav željno pričakujejo, izide — če Bog da — do konca tega leta ali pa vsaj gotovo začetkom prihodnjega. Izšla bi bila lahko že sedaj, če bi ne bilo težav glede založništva. A kakor je videti, stvar pojde. Hyala Bogu! Zbirka bo obsegala 75 skladb, večinoma mešane zборе; nekaj pesmi bo pa enoglasnih z orglami, ki se bodo dale uporabljati pri ljudskem petju. Vse skladbe razun treh v „Cerkvenem Glasbeniku“ l. 1911. objavljenih Sattnerjevih, bodo čisto izvirne, dosedaj še nikjer natisnjene.

Skladatelji, zastopani v zbirki, so sledeči:

Adamič Karol,	Jereb Peter,	Savinšek Jakob,
Bervar Karol,	dr. Kimovec Franc,	Sicherl Josip,
Bevk Gabriel,	Klemenčič Josip,	Stres Anton,
Bolč J. K.,	Kramolž Luka,	Tevž Anton,
Bricelj Karol,	Laharnar Ivan,	dr. Trinko Ivan,
Ferjančič Franc,	Mihelčič Alojzij,	Vilar Anton,
Foerster Anton,	Ocvirk Ivan,	Vodopivec Vinko,
Gerbič Franc,	Pirnat Bernard,	Walczýnski Fr. Ks.,
Grum Anton,	Pogačnik Ivan,	Weiß Josip,
Hladnik Ign.,	Premrl Stanko,	Zabret Franc,
Hochreiter Emil,	P. Sattner Hugolin,	Železnik Martin.

Ker nameravam zbirki priložiti tudi kratke životopisne črtice vseh omenjenih skladateljev, prosim vse dotične gospode za točne tozadavne podatke¹⁾ in sicer: 1. ime in priimek, 2. dan, leto in kraj rojstva, pri duhovnikih tudi leto, v katerem so bili v mašnike posvečeni, 3. nekoliko podatkov o njih glasbenih študijah, 4. kako službo vrše sedaj in 5. njihova event. večja glasbena dela.

Stanko Premrl, Ljubljana, Pred škofijo 12.

NB! Poročil o cerkveni glasbi, istotako o organistih in orglah smo dobili minoli mesec le malo. Cerkve, ki so zadnji čas poslale poročila kakor tudi one, ki jih bodo še poslale, objavimo prihodnjič.

Uredništvo.

¹⁾ Nekateri gospodje so podatke že poslali in se jim za iste lepo zahvaljujem.

Ur.

Današnjemu listu je pridejana 9. številka priloge.

Odgovorni urednik lista in glasbene priloge Stanko Premrl.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadružna tiskarna v Ljubljani.